СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 152. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 2 липня 1930. VOL. XXXVIII. No. 152. Jersey City, N. J., Wednesday, July 2, 1930. THREE CENTS.

ҐОВЕРНОР РУЗВЕЛТ ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИ БЕЗРОБІТТЯ

КРИТИКУЄ ПІДЧАС КОНФЕРЕНЦІЇ ҐОВЕРНОРІВ ЦЕНЗУСОВИЙ ВИСЛІД ЩОДО ЧИСЛА БЕЗРОБІТНИХ.

СОЛТ ЛЕЙК СИТІ (Юта). — Нюйорський ґовернор Рузвелт виголосив на конференції ґовернорів реферат про забезпечення безробітних. Він підніс, що це є дуже важна проблема в краю, якого промисл опертий на „спід оп". Бо ця система викидає міліони людей з фабрики в часі, коли людина знаходиться у силі віку. Але вона в тім середнім віці вже не годна дістати праці, то й її треба зачислити рівнож до безробітних.

Рузвелт заявився за те, щоби ввести чимскорше пятьдневний тиждень праці у всіх галузях промислу, а рівнож завести асекурацію проти безробіття, на яку складалисьб оплати державного скарбу, підприємців і робітників.

Ґовернор заявився далі за високі заробітні платні й кампанії в ціли побільшення ринків збуту.

Крім того виступив Рузвелт проти практик вашинґтонського уряду, котрий годує населення рожевими економічними комунікатами, які цілком не поправляють економічної депресії, а тільки хвилюють населення. Бо коли, говорив Рузвелт, на кожду сотку робітників є 15 без роботи, то годі такі часи називати нормальними. Як і годі повірити в те число безробітних, яке проголошує уряд на підставі цензусу.

МАЙНЕРИ РАДЯТЬ.

НЮ ЙОРК. — Представники від 150,000 пенсилвенійських майнерів твердого вугля зійшлися на наради з представниками вуглевих баронів, щоб обговорити підстави нової умови, бо стара гасне з днем 1 вересня.

Майнери обстоюють дотеперішню заробітню платню й деякі поліпшення. Кажуть, що є вигляди, що прийде між обома сторонами до порозуміння.

ПАЦИФІСТИ СТАЛИ ГОРОЖАНАМИ.

НЮ ЙОРК. — Апеляційний суд став по стороні о. д-ра Доґляса Клайд Мек Інтоша, професора теольоґії, і Мисс Мері Еверил Бленд, котрі внесли відклик проти того, що їм не видано других горожанських паперів ізза їхніх пацифістичних поглядів.

о. Мек Інтош був підчас війни військовим капеляном, а Мисс Бленд сестрою милосердя. Апеляційний суддя підніс, що обидвоє вони згодилися віддати державі в її оборону все, що тільки не противиться зобовязанням, які вони мають супроти Бога. А це вистарчає. Обидвоє вони є проти несправедливої війни, цебто такої, для якої нема морального виправдання. А тесаме признає і договір Келоґа.

УБИТО МЕКСИКАНСЬКОГО КОМУНІСТА.

НЮ ЙОРК. — Полісмен Едмунд О'Браєн убив револьверовим вистрілом мурина Ґонсаля Ґонсалеса з Мексика, котрий стояв на чолі невеличкої комуністичної горстки, яка хотіла взяти участь в похороні комуніста мурина Альфреда Люро.

Полісмен твердить, що зібрані не мали дозволу на похід і не хотіли розійтися, а розпочали бійку, вирваши з його рук поліційну палку. Щоби себе боронити, полісмен витягнув револьвер, стрілив і вбив Ґонсалю на місці. Як це сталося, тоді инші повтікали, а полісмен завіз тіло до шпиталю. Там йому перевязано побиту голову.

Комуністи перечать тому та твердять, що на поліції побито смертельно мурина Альфреда Люра, котрий помер у шпиталі від тих побоїв, а лікар написав, що це сталося наслідком серцевого удару.

ЛІТАЮТЬ УЖЕ 19 ДНІВ.

ШИКАҐО. — Браття Гонтер побили вже всякі дотеперішні рекорди щодо витревалости в літанню. Літають уже 19 днів без перерви. За той час доставляли їм ґазоліну й їду 169 наворотами. Два брати літають, а третій пильнує їх і доставляє їм ґазоліну. Їх сестра приготовляє їм потрібну їду, а стара мати виходить на двір і повіває хусткою та додає синам відваги. Отак думають літати аж до четвертого липня.

КЕМБЕЛ ПРО ПРОГИБІЦІЮ І ТВЕРЕЗІСТЬ.

НЮ ЙОРК.—Уступивший нюйорський прогибіційний адміністратор майор Морис Кембел подає, що прогибіція не може розвязати проблеми тверезости і її треба знести. Він каже далі, що її годі форсувати, бо з самого Вашинґтону натискають, щоби давати дозволи на бровари й алькоголь, щоби в той спосіб ратувати силу републиканської партії.

ГЛУХІ СЛУХАТИМУТЬ ЗУБАМИ.

ІТАКА (Ню Йорк). — Професор Фредерик Бедель з фізикального відділу Корнельського університету подає, що глухі могтимуть слухати музики при помочі механічного апарату замісць ухами — зубами. Треба їм буде тільки взяти між зуби маленьку соломку, яка буде получена з дрожачим механізмом, подібним до радія.

НАДЗВИЧАЙНА СЕСІЯ СЕНАТУ.

ВАШИНҐТОН. — В найближчий понеділок зачнеться надзвичайна сесія сенату, призначена для ратифікації Лондонського договору. Бояться, що з неї нічого не вийде, бо сенатори не видержать спеки і порозїжджаються, тож не буде потрібного для ухвали числа присутних.

НОВІ КЛОПОТИ АНҐЛІЇ В ІНДІЇ.

Анґлійський уряд Індії побоюється, що націоналістичний рух обхопив уже й войовниче племя Джараля, котре живе яких 300 миль на північ від Бомбею. Це племя пустилося тепер на виправу в околичні міста. Племя поділене на відділи по пів тисячки кождий. У понеділок почався в Індії тиждень бойкоту, який має на цілі спаралїжувати торговлю анґлійськими товарами в Індії.

СІОНІСТИ НЕВДОВОЛЕНІ З АНҐЛІЇ.

На конвенції сіоністів, яка відбувається у Клівленді, прийшло до терть в справі реорґанізації сіоністичної орґанізації. Щодо одного були сіоністи згідні, що Анґлія не виказує здібностей у правлінню Палестиною. Сіоністи запротестували рівнож згідно проти обмеження жидівської іміґрації до Палестини.

ВИСОЧАНА ПОВІШЕНО.

В шестій годині рано 20. червня страчено на шибениці на подвірю карного заведення в Принс Алберт, Саск., 28-літного Олексу Височана, що на Святий Вечер убив свою любовницю Антоніну Кропу в Ґомболт, Саск. Засуджений вийшов спокійно на підвищення, поцілував хрест і захлипав, коли закладано йому на голову каптур та стричок на шию. Вісім хвиль пізніше він вже не жив. На питання, чи має ще що сказати перед смертю, Височан відповів: „Я невинний, але я готов умерти. Умираю для Бога і своєї церкви". Французький римо-католицький священик відпроваджував його на смерть і відтак похоронено його на римо-католицькім цвинтарі після богослуження в католицькій катедрі. Височан не має свояків у Канаді. В Польщі лишив жінку і двоє дітей.

ХРЕСТНА ДОРОГА НАШИХ ОСВІТНИХ МІСІОНАРІВ.

Кружок „Рідної Школи" в Тернополі призначив для села Драганівки учительку, яка мала там зорґанізувати „Діточий садок". Коли учителька приступила до виконування свойого завдання, почалася наґінка. Управитель школи Зазуля став страшити дітей, що коли вони будуть ходити до „Садка", то всі вони разом з учителькою підуть до криміналу. Дня 23 травня ц. р., розохочені виступами Зазулі, напали вечером кілька осібняків на повертаючу домів учительку і в бандитський спосіб її побили. При тій нагоді побили теж дяка Якова Боруха та його вихованицю, що йшли разом з учителькою. Одного з напасників удалося побитим розпізнати, а був це Ян Хромік. Цікаво, чи „спренжиста" поліція відшукає дальших бандитів і чи потягне Хроміка до відповідальности?

ТРУСИ ТА АРЕШТИ ПО НАШИХ СЕЛАХ.

В Брідщині та Золочівщині перевела брідська поліція цілий ряд трусів та арештів серед населення тамошних сіл. Люде кажуть, що „шукали Сурми з УВО". — 18. травня переведено труси в Раві Руській. Туди мав привозити шофер Ґрамський „Сурми" зі Львова.

ВИСЛІД АЛБЕРТІЙСЬКИХ ВИБОРІВ.

Провінціональні вибори в Алберті принесли нову побіду партії Зединених Фармерів, що держала владу в Алберті вже 9 літ під проводом преміера Бравнлі. Новий уряд Бравнлі матиме за собою в парляменті 38 послів із загального числа 63. В попереднім парляменті він мав за собою 43 послів. Партія Зединених Фармерів стратила в сих виборах пять посольських місць на користь лібералів і консерватистів. Страти потерпіла також партія Праці. Кандидати комуністів зібрали зовсім незначну скількість голосів.

Ліберали здобули 9 округів, консерватисти 6, лейбористи 4, незалежні 3. З трох округів нема ще відомости. Консерватисти здобули всі свої мандати в двох найбільших містах Алберти, в Едмонтоні і Калґарі, що вибирають кожне по шість послів.

Українські кандидати були в трох округах. Вийшли Петро Міськів, М. А. з округа Вікторія та Ізидор Ґорецький, М. А. з округа Ґвитфорд — оба з рамени партії Зединених Фармерів Алберти. Противник Міськова з рамени ліберальної партії, Баглай, зібрав 1,433 голоси і перепав меншістю тільки 89 голосів. Противник Ґорецького, ліберал Шкварок, зібрав 739 голосів. В тих двох округах усі кандидати були Українці. В окрузі Сторджен перепав український кандидат з рамени ліберальної партії, Кузик, зібравши 802 голоси.

Вибір двох українських послів є значним політичним успіхом албертійських Українців. В попередньому албертійському парляменті не було послів українського походження.

ХРЕСТНА ДОРОГА НАШИХ ОСВІТНИХ ПРАЦІВНИКІВ.

В Тернополі є ґімназіяльний учитель д-р Н. Гірняк. Одна з найкращих учительських сил. Один з найкращих педагогів. Бувший управитель приватної жіночої ґімназії „Р. Ш." Духовий батько і провідник пласту. Та може якраз це і стало сіллю в очах власть імущих. Минулого року відмовила йому кураторія права навчання, а міністерство це затвердило. Якуж причину подала? Неблагонадьожний. Як за старих „добрих" часів. А чому неблагонадьожний? Чим ця неблагонадьожність доказана? На чім оперта? Це знає тільки Бог і львівська кураторія.

ЗА ПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.

Польська влада досі карала тих українських священиків, котрі вели кореспонденцію з владою в справі метрик в українській мові. Ця справа знайшлася тепер в Найвищім Суді і Найвищий Суд рішив, що українські парохи мають право переписуватися з владою по українськи.

ПАНСЬКЕ НЕ ПРОПАДЕ.

Румунська поліція вже арештувала бандитів, котрі напали були на авто Дюія, Шембекової і Давіли. Від арештованих відібрано золотий годинник Дюія, який румунське правительство зараз відіслало йому до Варшави. Також відібрано дорогоцінности (біжутерію) Шембекової і віддано їй.

ОЖЕРЕЛЛЯ ЖІНКИ ЗПЕРЕД 1000 ЛІТ.

В Португалії, в провінції Алетейо, один рільник при переорюванню ріллі найшов цінні жіночі прикраси, котрі археольоґи оцінили на 1000 літ віку. Є цього 5 штук: запинка до волосся, діямант, нашийник і дві бранзолєти. Все це з чистого золота важить разом півтора кільоґрама. Всі прикраси мають ці самі рисунки, не мають ніяких написів ні ініціялів. Недалеко викопано рівнож і скриночку, де ті прикраси були правдоподібно переховувані.

На походження цих золотих прикрас задивляються ріжно. Кілька археольоґів твердять, що це є твір римської штуки, инші добачують етрурські впливи, ще инші твердять, що вони походять зі Скандинавії. Під цей час цінна знахідка находиться в урядовому перехованню аж до рішення, до кого має належати.

ДВА ПРИСУДИ СМЕРТИ У ЛЬВОВІ.

Перед львівським судом присяглих відбулася розправа проти пекарського помічника Разіка і Кладка, яким акт обвинувачення закидав замордовання пекаря Шміра з Винник. Розправа виявила, що оба душогуби уплянували були замах на життя пекаря Шміра з наміром зрабувати в нього вторговані за хліб гроші. Коли Шмір їхав лісом своїм візком до Винник, оба душогуби вийшли проти нього і просили, щоби їх взяв з собою на віз до Винник. Пекар не підозрівав нічого злого, бо Разіка знав особисто і взяв обох на віз. В дорозі Разік виняв револьвер і нечайно стрілив в пекаря, але не влучив. Тоді Кладек витягнув зпід поли приготовану залізну штабу і вдарив нею з цілої сили пекаря по голові. Від цього удару пекар згинув на місці. Драбуги зрабували в нього 240 зол., поділилися цею квотою і втікли до Львова. Поліція небаром відшукала злочинців і васадила їх до тюрми. На розправі Разік вдавав варята, а Кладек твердив, що Шміра вбив Разік. Лікарі ствердили, що Разік умову недугу тільки симулює. На основі вердикту суддів присяглих, котрі потвердили вину обох обжалуваних, суд засудив обох на кару смерти. Першим повішеним має бути Кладек.

ПОДАТОК ВІД КОТІВ.

Німецьке місточко Левенберг потребує богато доходів і тому маґістрат місточка накладає на своїх мешканців усякі можливі податки. Недавно ухвалив маґістрат податок від котів. Але міська рада проєкт цього податку відкинула. Тоді маґістрат оголосив поліційну годину для котів. Виглядає воно в той спосіб: Як тільки настане сумерк, ловлять усіх котів, яких стрінуть на вулиці. На другий день видається зловлених котів їх власникам якщо заплатять гривну 3 марки. Таким чином маґістрат Левенберґу сподівається дістати великі доходи.

МУЖ ЗАСТРІЛИВ СВОЮ ЖІНКУ.

В селі Блищиводах, повіт Жовква, господар Кіт застрілив свою жінку Параню. Після душогубства муж вбитої жінки втік у невідомім напрямі. Слідство в тій справі ведуть.

ЕВРОПЕЙСЬКИЙ МИТОВИЙ КОНҐРЕС ЗБИРАЄТЬСЯ

ЯК ПЕРШУ ТОЧКУ РОЗГЛЯДАЮТЬ АМЕРИКАНСЬКУ ТАРИФУ.

ПАРИЖ. — У французькому міністерстві заграничних справ зібрався европейський митовий конґрес. На верха він має обдумати основи „европейської митової єдности", але на ділі він має придумати способи боротьби проти американської митової тарифи.

У конґресі беруть участь отсі держави: Франція, Анґлія, Німеччина, Австрія, Бельґія, Греція, Угорщина, Італія, Голяндія, Польща, Румунія, Швайцарія, Чехословаччина й Югославія.

Представники поодиноких держав не мають повних повновластей, себто вони не мають права заключувати умов, зобовязуючих їхні держави; в справі кождої такої умови кождий з делеґатів мусів би відноситися до уряду своєї держави.

На конґрес запрошено й американського амбасадора в Франції, Еджа, але він відмовився брати участь в конґресі.

НАДРЕНЩИНА ПРОЩАЄ З РАДІСТЮ ФРАНЦУСЬКІ ВІЙСЬКА.

ВІДКЛИК ПРЕЗ. ҐІНДЕНБУРҐА З ПРИВОДУ ВІДХОДУ.

МАЙНЦ (Німеччина).—У понеділок зполудня французькі війська покинули врочисто Надренщину та відїхали домів. Зниження французьких прапорів відбулося серед довгої паради; зниження прапора привитала товпа Німців гучним „гурра". По відході Французів Німці підняли державний німецький прапор. Населення опісля святкувало визволення краю цілу ніч.

З Надренщиною святкувала відхід окупаційних військ уся Німеччина, до котрої президент Ґінденбурґ видав проклямацію, в котрій витає відізд французьких військ як побіду німецької вірности, терпеливости й самопосвяти. Парлямент відбув спеціяльне святочне засідання, на котрому подано до відома, що окупаційна армія коштувала Німеччину 1 міліярд 650 міліонів долярів.

АНҐЛІЯ НЕ ХОЧЕ ПОЛУЧЕННЯ ТУНЕЛЕМ З ФРАНЦІЄЮ.

ЛОНДОН. — Палата послів відкинула проект получення Франції й Анґлії тунелем попід Анґлійський канал.

При голосованню за тунель заявилося 172 голосів, проти 179. Найбільше рішив при тому голос самого уряду, котрий противиться тунелеви як надзвичайно ризиковному підприємству.

АНҐЛІЯ ЗАБОРОНЯЄ НАЦІОНАЛІСТИЧНИЙ КОНҐРЕС ІНДУСІВ.

СІМЛЯ (Індія). — Анґлійський уряд заборонив збори всеіндійського національного конґресу, що збирається в Алагаді, та заарештував його президента, Пандіта Мотіляля Неґру, та його секретаря. Головну канцелярію конґресу опечатано.

Конґрес сейчас іменував своїм провідником Баллягая Пателя, що власне вийшов з тюрми.

КОРОЛЬ РОЗВЯЗУЄ РУМУНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ.

БУКАРЕШТ. — Король Карло розвязав румунський парлямент.

Сюди приїхав сербський міністер заграничних справ Мінковіч, щоб урядити стрічу між королем Югославії й королем Румунії.

Жінка румунського короля не хоче, щоби її прислуга називала її титулом „ваш маєстат", який їй надав її муж. З того ґазети вносять, що до замирення в королівській родині, про котре так розписувалися, ще далеко.

ПАПА НЕВДОВОЛЕНИЙ З ВОЛІ ПРОПАҐАНДИ, ПРИЗНАНОЇ ПРОТЕСТАНТАМ У РИМІ.

ВАТИКАН. — На тайній консисторії колеґії кардиналів папа римський видав заяву в ріжних справах, які „справляють йому журбу й клопіт". Між иншим папа римський обурений на те, що протестанти ведуть свобідно свою пропаґанду в Італії. Він винує за ту пропаґанду італійський уряд, який після недавного конкордату повинен би був здержувати діяльність протестантів.

З МОСКОВСЬКОГО КОНҐРЕСУ КОМУНІСТІВ.

МОСКВА. — Большевицька пищавка, яка грала похвали й славу большевицькому урядови, а яка називається конвенцією комуністичної партії, почала видавати фальшиві ноти, коли до голосу дійшли представники „опозиції з права".

Говорили між иншими від „правиці" Углянов, Риков і Томський. Углянов ще недавно був одним з визначніщих провідників комуністичної партії, але попав у неласку Сталіна, коли спротивився плянам „індустріялізації й колективізації". Недавно він був покаявся, признався в похибках та обіцяв поправитись і працювати для успіху плянів Сталіна. Тепер однак він знова хитається, бачучи на власні очи, як поступають індустріялізація й колективізація. Він далі вважає, що всі реформи робиться заскоро.

Його промову приняли збори насмішками й перериванями. Як він скінчив промову, проти нього зірвалася ціла хмара делеґатів, щоби йому відповідати. Не відповідали вони однак йому на його закиди, а більше клали натиск на його хитання, представляючи його хитання як признаку слабости характеру.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СМЕРТНИЙ ПРИСУД

З тих скупих відомостей, які принесла американська преса з Варшави, знаємо тільки те, що польський суд у Львові засудив молодого, бо 24-літнього, Українця Романа Біду на кару смерти, а инших на довголітню вязницю за те, що брали участь у бомбовім замаху на Східні Торги у вересні минувшого року. Американська преса, йдучи певно за польським судом, представляє Біду головою Української Військової Організації на терені Галичини. З його власних зізнань виходить, що він уважає себе звичайним членом У. В. О., якої завданнєм є приготовляти Українців до збройного повстання проти Польщі, щоби відорвати від неї українські землі і створити з них вкупі з иншими українськими землями одну українську державу. Біда зізнав перед польським судом, що він не похваляє терору і саботажі, але підніс, що український нарід є змушений братися за ті средства, бо не має иншого способу оборони перед польськими насильствами. Отими терористичними актами думають українські революціонери звернути далі увагу світа на поневолення українського народу з боку Польщі. А коли предсідник трибуналу запитав Біду, як він може стріляти до невинних людей і забивати тих, котрі виконують тільки обовязок, який наказує їм виконувати державна влада, Біда відповів, що виконуючи атентати, український революціонер виконує рівнож ніщо инше, а тільки обовязок, який накладає на нього інтерес українського народу.

В такий або подібний спосіб зізнавали ще й инші обжаловані, як Крушельницький і Качмарський. Молодий Тарас Крушельницький, син письменника, соціяліста-радикала й радянофіла Антона Крушельницького, виразно підчеркнув на судовій розправі, що він брав участь у революційній роботі як український націоналіст, бо це є обовязком кождого Українця прямувати усіми засобами, а тимсамим і революційними, до визволення свого народу з рук окупантів.

Треба признати, що бомбовий замах на Східні Торги не був як слід підготований. Сама подія не є ніяким надзвичайним явищем. Доперва розправа перед польським судом принесла властивий розголос тій справі. І то такий, який відобється в першу чергу широким відгомоном по широких українських землях. Мужня постава отих кількох людей, ота їх тверда віра в здійснення нашого державного ідеалу, їх посвята й готовість до геройських вчинків придбають цілком певно революційній ідеї нових приклонників. І одні революціонери підуть на шибеницю, а другі до тюрми, а инші будуть повставати. І так триватиме доти, поки житиме в нас ідея, і поки землі наші не зійдуться до купи, і поки не стануть самостійними.

Юрій Горовенко.

ПОЛЬСЬКИЙ „КОРИДОР" ДО МОРЯ ЗАГРОЖЕНИЙ. ЯК РОЗДОБУТИ ДРУГИЙ?

(Оригінальний допис до „Свободи").

(5)

В хвилі, коли пишемо отці слова, доїжджає до Варшави італійський міністер справ заграничних **Ґранді** і доси ніхто не знає, що він має властиво до „ґаданя" польським державним провідникам. Чи має їх успокоїти з уваги на „кумпановане" Італійців з Німцями? Чи може хоче їх потішити, що на випадок добровільного уступлення з „коридора" Італія цілком не буде нічого мати проти того, щоби Польща собі збудувала **новий** (хоч і довший) **„коридор" через цілу В. Україну аж до Одеси?**

Може аж за пару днів або і пізніше довідаємось бодай дещо про ціль поїздки Ґранді до Варшави.

Дуже можливою річю є, що між ним і польськими „рішаючими сферами", то є попросту — з Пілсудським буде бесіда і про поворот молодого Оттона, сина цісаря Карла, на королівський престол в Будапешті, чому досі і велика і мала **антанта** дуже противилися.

Але **Муссоліні** будує нову, **свою антанту,** зложену з Італії, Болгарії та Мадярщини, а по змозі і з Австрії та Німеччини.

Як з одної сторони, будуючи чимраз нові панцирники він хоче вирівняти свої военно-маринарські сили на Середземному морі з такимиж силами Франції, так знову з другого боку він хоче **поконати Сербію** (Хорватам радби навіть допомогти бодай до автономії) і запанувати також і на східнім березі Адрійського моря, котреби тоді стало просто **італійським озером.**

До цього йому треба помочи від Мадярщини, а що пануючі там магнати хотять мати конче королем Оттона, то хтож цьому ліпше допоможе, як не ті, що співають собі пісоньку:

„Венґер — Поляк два братанкі,
Як до шаблі так до шклянкі"?

Впрочім Поляки довго тайни не задержать за плотом своїх зубів, але незадовго, хочби лиш під впливом так любленої ними **„вудечносці",** певно один чи другий вибалакається таки в пресі, про що то сіньорови Ґранді розходилося в Варшаві.

А покищо страх має великі очи, а польський письменник та журналіст **Адольф Новачинський** (колись Жид Найверт) розїжджає по Польщі з викладом під страшним заголовком: **„Ґази над Варшавом".** Був він з тим викладом і у Львові, а зміст його ось який:

„По Франції розїжджає з подібним викладом, як отце мій, звісний французький журналіст **Лев Доде** (син пок. славного письменника Альфонса Доде). Він також взиває свій народ, щоби мав позір на надходячі небезпеки.

„Іменно **пацифізм** (жадоба вигідного миру а ворожнеча проти війни) викликує у Франції просто **занепокоюючі прояви.**

„Лише нечисленні мужі, як ось Лев Доде та ґенерал **Мордак** перестерігають перед ґрозячою небезпекою, але ряди пацифістичних письменників збільшується наглядно.

„З бульваровій (продаваній по улицях) пресі, опанованій людьми семітського походження (а пан Новачинський? — Ю. Г.) відріжняють Німеччину **„ваймарську"** (у Ваймарі установлено остаточно републику — Ю. Г.) від **„почтдамської"** (у Почтдамі мешкав Вільгельм II. — Ю. Г.). У тій пресі заколисують чуйність Французів твердженнєм, що „почтдамської" Німеччини уже нема.

„Французький нарід, виснажений страшно утратою двох міліонів щонайкращого людського матеріялу, нахилює вухо радше до тих підшептів ніж до перестороґ французьких патріотів. Дотого французький нарід відчуває чимраз виразніше, яких грізних **конкурентів** має він на полудни — **Італію,** та на північ — **Анґлію.**

„З тої причини пропаганда за угоду з Німеччиною знаходить чимраз податніший ґрунт.

„А Польща? **У відносинах до Польщі** бачимо **у Франції** чимраз глибший **критицизм,** роздуваний зручно і підступно частиною преси та спеціяльними книжками, котрих з кождим днем більше.

„Такі голоси — казав Новачинський — про нас, Поляків, союзників Франції, **не далися би** були просто **подумати супроти** колишньої **Росії,** також французької союзниці.

„Тодішний французький уряд був би прямо не позволив на це. А тепер, супроти Поляків є це чейже можливе! На жаль, Парижане, дуже на все вразливі — знають дуже добре, що Польщею править і має армію в своїй руці той напрям, котрий недавно ще боровся по німецькій стороні!"

По таким представленню ситуації і політичних настроїв перейшов Новачинський до властивого предмету, а то до **справи зброєнь** на суші, на морю й у воздусі, котрі не що иншого мають на цілі, як власне **будучу війну.** Оскільки іде про **явне зброєння,** то Німці стоять на першому місци. Однакож в наслідок недискреції німецьких комуністів знаємо, що і **потайне зброєннє** є немале.

Між Німцями взагалі панує переважно **дух відплати.**

Будуча війна розпічнеться майже певно **без тих всіх формальностей** як нпр. ультимат або виповідженнє війни, але вона нагло і **несподівано** гряне на противника, а розпічнеться очевидно **ґазовою атакою.** Така атака зможе в кількох годинах витруїти і знищити цілі области разом з містами і селами.

(Кінець буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

АПЕЛЬ ДО ГЛУПОТИ.

На річній конференції російської комуністичної партії в Москві виголосив Сталін, її секретар і диктатор, семигодинну промову. Члени зїзду приняли її з запалом, а комуністичні агенти розтрублюють її по світі як новий доказ большевицьких успіхів.

У своїм звіті Сталін, як звичайно, говорив про доспіхи свого уряду. Головний натиск поклав він на збільшення промислової продукції. Говорив він, що теперішна продукція Росії є на 180 процент вища від передвоєнної продукції Росії.

Хочете мати доказ на се бундючне твердженне? Ось вам Сталін дає доказ: Каже він, що вартість большевицької продукції виносила за послідний рік 25 міліярдів рублів, а перед війною вся російська продукція не вартувала й половини сього.

Цілий конґрес приходить з приводу сього рахунку до величезного одушевлення. Тимчасом ся заява се чистий обман наївних фанатичних людей. Вартість товарів випродукованих є доказом збільшення продукції. Коли ціна товарів булаб доказом зросту продукції, то фабрика, яка перед війною виробляла 100,000 автомобілів вартости 100 міліонів, а в час війни виробляє тільки 50,000 таких самих автомобілів вартости 120 міліонів, мала би поправити продукцію на 120 процентів. Відомо, на ділі сього зросту продукції нема. Продукція спала зі 100,000 на 50,000, себто на половину, а тільки ціна кождого авта зросла з 1,000 долярів на 2,400 долярів.

Значить, зріст продукції не можна міряти самою ціною вироблених товарів. Якби в Америці який директор підприємства пробував у такий спосіб доказувати зріст продукції фабрики, то його висміяли би як дурака або обманця. В найкращому для нього разі казали би йому предложити число товарів, чи їх вагу, довжину, тощо. В Росії інакше. Там такого московського дурака вважають Соломоном.

ГЛУПОТА НЕ ОДИНОКИЙ АПЕЛЬ СТАЛІНА.

Не тільки до московської глупоти промовляв Сталін. Він підходив і до инших московських прекмет з кавказькою хитрістю. Між иншим він промовляв до московського імперіялістичного націоналізму, до московського шовінізму.

Він питав в своїй промові Румунів, яким правом вони загарбали **російську** Бесарабію. Відомо, Бесарабія не **російська,** а українська. Відомо, до Бесарабії Москва має такі самі права, як Букарешт. Загарбали Бесарабію московські царі, і колиб Сталін та його братія були справдішні інтернаціоналісти, за яких вони видаються, то вони протестували би однаково проти грабіжи українського народа Румунами й Москалями. Замісць сього провідник комуністів волів промовляти до московського шовінізму, який не признає за українським народом права до самоозначення.

ЛЄНІН ЙОГО ОСУДИВ, А ЙОГО ВИТАЮТЬ НАЙКРАЩИМ УЧЕНИКОМ ЛЄНІНА.

На ту саму глупоту, підюджену московським шовінізмом, полював Сталін, коли його наймити на тій конференції говорили про нього як про „нашого улюбленого провідника, Сталіна". Так, а не інакше мусіли вони говорити про того, що обмахувався від нападів з ліва й права, як корова від мух.

А вже найкраще звеличали його, коли витали його: „Най живе найкращий ученик Леніна!" Так повинні говорити про того, котрого й самий Ленін уважав за найтупіщого, найвпертішого й найбільше небезпечного карієриста в комуністичній партії."

Ціла комуністична конференція показує на крайний розклад комуністичної партії, розклад умовий і моральний. Конференція мусіла складатися з дураків, яких ціхою була сліпа услужність супроти Сталіна.

В. Богуш.

ПРИЧИНИ НЕВДАЧІ БОРОТЬБИ ЗА СУВЕРЕННУ ДЕРЖАВНІСТЬ.

(2)

Цього Ленін не міг сказати, бо завжди був реальним політиком і знав, яке значіння має Україна для Москви, заявивши на XI. конґресі компартії, що господарське відродження Союза залежить від відродження Донбасу. Себто українська нація стала жертвою світової революції та зробилася дійною коровою для Москви.

Українські комуністи (УКП) теж розуміли цю траґедію нації, коштом та силами якої стара царська Росія побудувала Петербуг, творила свою культуру, організувала господарство і провадила імперіялістичну політику, а сучасна совітська будує „соціялізм". Через те вони і домагалися визнання суверенности совітської України та обстоювали організацію окремої українськоі армії, яка справді булаб гарантією інтересів українськоі нації та Союзи та булаби тою силою, що уможливилаб до певної міри справді незалежну від Москви свою економічну політику. Зрозуміло, що совітська Росія була проти цих вимог і примусила УКП зіллятися з КПУ (б), яка є тільки філією РКП і виконує її політику на Україні. Взагалі Москва з свого погляду може і правильно дивиться на совітську Україну як на необхідний додаток до совітської Росії, який вона збройною силою приєднала, щоб легше було їй боротися зі світовим капіталізмом та щоб менше обтяжувати московську націю в інтересах світової революції.

Бо справді цеж Москва утворила Совітський Союз, бо совітська Росія, а не Україна є його основою, тому то російські комуністи і дбають головним чином про неї, через це й встановили на Україні московсько-жидівську совітську владу, яка, почуваючи свою повну залежність від Москви, рахується не з інтересами селян та робітників України, а з московськими наказами. А щоб хоч у дечому задовольнити вимоги української нації, компартія розпочала так звану „українізацію" та погодилась на адміністративно-культурну автономію совітської України. Затуманюючи голови українських працюючих мас фіктивним визнанням суверенности УССР та утворенням у 1923. р. Союза „суверенних соціялістичних республік", Москва фактично затримала у своїх руках усю політику господарську та фінансову, військові та закордонні справи, як також комунікацію і взагалі всі найважливіші державні справи. Натомісць дозволила українському совітському урядові займатися лише місцевими справами адміністративно-судовими та культурними, відпускаючи до цього річно яких 350—400 міл. карбованців, тоді як одні потреби на справжню загальну освіту та розвиток культури на Україні вимагають майже такої самої суми. Таким робом українська нація пережила і переживає двобічну траґедію — з одного боку над нею проробляють експерименти, як слід та як не треба організувати соціялістичний лад, а з другого з неї тягне, Москва, як то було і за царату, живі соки на користь чию хочете, тільки не на користь України. А що за це все має нація?

Одержала панську землю та почасти рідну школу. А що так сталося, головну відповідальність несуть самі українські робітники та селяне, бо вони не бажали збройною силою у належних розмірах боротися за свою державність. Звичайно вони мало визнавалися у тій боротьбі, яку винесла на своїх плечах краща свідома частина української нації. Проте це пояснення відповідальности не зменшує. Колиб же вони зі зброєю в руках активно підтримали УНР, то малиб не тільки землю та школу, але й не булиб жертвою „військового комунізму" та сучасного „непу", як також не стягалаб Москва з української нації що року тих сотень міліонів, як це маємо, на жаль, при сучасних обставинах. Крім того не треба забувати, що після аґрарної революції на совітській Україні статистика нараховує нині 35% незаможних селян хліборобів, які мають усього тільки до 3 десятин землі на господарство і разом з тим без живого та мертвого інвентаря, майже 45% так званих середняків, що посідають від 3 до 6 десятин, з яких теж до половини без інвентаря, і тільки коло 20% таких хліборобів, які мають більше як 6 десятин та забезпечені інвентарем. Таким робом через господарську руїну майже половина селян так і не поліпшила свого матеріяльного становища, а тимчасом праці де-небудь на стороні позбавилась. Необхідно також підкреслити, що з пяти міліонів селянських господарств, які мають у своїх руках коло 30 міліонів десятин землі, тільки 1.5 міл. селянських господарств з 8 міл. десятин мають урегульовані земельні відносини, тоді як решта все ще чекає на совітську земельну реформу. Щож до школи, то українське селянство забезпечене нею тільки на 45—50%. Але майже всі сільські школи трох або чотирохлітні і тільки де-неде мають семилітки. Середніх же по селах майже нема. Тай школи ці не знаходяться на належній висоті, бо мало забезпечені книжками та шкільним приладдям. Звичайно це все є наслідком громадянської війни та господарської руїни. Але якраз самі селяне та робітники не подбали як належить, щоб УНР оборонила свої кордони від нападів з боку російських большевиків та реставраторів.

Ми вже не кажемо про те, що успішна оборона проти Москалів ріжних напрямів малаб велике значіння для долі наших західних земель, і вони теж не стогналиб нині у чужій неволі. Проте чи мала Україна з історичною конечністю стати УССР? Звичайно, ні. Вона мабуть моглаби істнувати і як Суверенна Радянська Республика, колиб українські комуністи та соціялісти з одного боку, а українські селяне та робітники з другого, активно і відважно та головне своєчасно повстали були проти сучасної московсько-жидівської влади. Вона булаб орґанізувалась як демократично - парляментарна република, якби УНР вистояла у війні з совітською Росією, як це пощастило Польщі або Фінляндії. Можеб булаб також автономною державою, якби були большевики не витримали боротьби з Колчаком і Денікіном. І тоді панувалаб на Україні місцева буржуазія, як це вже було за гетьманату. До цього ще може й прийти, коли з тих чи інших причин совітська диктатура впаде, а українська нація збройною силою не спроможеться в будучині вибороти собі суверенну державу. Але ми не віримо, щоб тепер могла реставруватися Росія без автономної України, як не припускаємо і суверенної України з цілою буржуазною владою, напр. з гетьманом на чолі. Бо з нашого погляду, політики, які нападають на колишню стару гетьманську козацьку державу за її клясовий старшинсько-шляхетський суспільний лад, не розуміють, що у XVII. ст. себто у часи Кромвеля чи Рішеле, або у часи трицятьлітньої війни в Европі, ніяка інша Україна й не могла повстати. Але помиляються також ті історики, що уважають колишню форму державної гетьманської орґанізації за єдино можливу і тепер, через міру підкреслюючи державнотворчу ролю шляхетства та козацької старшини.

Перші модернізують минуле, а другі історизують сучасність. Адже не маючи належної підтримки народніх мас, Гетьманська Україна поволі загинула, а вищі верстви тодішнього суспільства навіть зрадили у кінці XVIII ст. українську націю, дбаючи власно головним чином про свої клясові інтереси. Разом з тим і народні маси, не підтримавши своєї держави у критичну хвилину, напр. за Дорошенка та Мазепи, попали у польсько-московську неволю національну і соціяльну (диви М. Костомарів: „Мазепа і мазепинці). Чомуж Україна стала совітською, а всі інші спроби не вдались? Тому, що совітська Росія вийшла переможцем у боротьбі на протязі 1918—1920. р., а вона ніякої іншої України не признавала: Якби наприклад Росія стала була знову монархією, то Україна можеб мала гетьмана з правами якогонебудь донського чи кубанського отамана; а колиб Росія зробилася була демократичною републикою, то Україна мабуть булаб автономною републикою з відповідним ладом і т. д. Взагалі, о скільки Україна залежатиме від Росії, то матиме завжди однаковий, з нею лад, аж поки українська нація не вибореє власної Суверенної Держави.

А совітська Росія перемогла тому, що російська комуністична партія була, як належить зорґанізована та мала майже ґеніяльний провід, який подбав про своєчасне утворення армії та не побоявся запровадити у критичну хвилину „Чека", яка своїм терором у значній мірі паралізувала ворожу акцію. Маючи за собою активну частину робітництва та певні ґрупи селянства, большевики справді відважно та з залізною волею боролися за свою мету, використовуючи також помилки та слабі сторони своїх противників. Бо напр. Денікін, не маючи власне своєї армії, провадив з ними боротьбу силами донських та кубанських козаків, але, реставруючи старий суспільний лад, викликав проти себе велике невдоволення на Україні, на Кубані і навіть над Доном. Повстання на цих теренах і вирішило справу. Так само і Колчак тримався головним чином силами чехословацьких леґіонів та Сибіряків, поки вони його підтримували. Але власне не мав з ким іти визволяти Москву, бо як на Півдні козаки, так тут Сибіряки не бажали йти за межі своїх земель, а Антанта хоч і допомагала російським реставраторам муніцією та грошима, була безсильна послати якусь мілітарну силу. Тоді як УНР не мала нівідкого навіть такої допомоги, все була позбавлена справжньої орґанізованої армії, а так звані меншости, особливо Москалі, як також і Жиди усіх політичних напрямків, дуже перешкаджали боротьбі з ворогом то через повстання, то через саботаж і т. д.

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПРОТОКОЛ

НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА,

яке відбулося в днях 17—20 лютого 1930 р. в домі У. Н. Союза, 81—83 Гренд вулиця, Джерзи Ситі, Н. Дж.

(Продовження).

(32)

Дискусія в справі Сиротинця-Захисту при У. Н. Союзі.

Реферат гол. предсідателя М. Мурашка.

На останній Головній Конвенції Українського Народного Союза в місті Нюарку, Н. Дж., обговорювано одну з найважніших справ, якій конвенція присвятила може не так богато часу, як повинна булаб присвятити. Кажу мало часу тому, що справа Сиротинця являється дуже важною і складною справою. Делеґати, що забирали голос у дискусії над справою Сиротинця, старалися ту справу розвязати в ріжний спосіб, предкладаючи кождий від себе розвязку таку, яку кождий з них уважав найліпшою.

Однак при обговоренню справи грошевої, себто звідки взяти грошей на будову й удержанне Сиротинця, не знайдено спільної думки, яку конвенція моглаб приняти і після якої екзекутива моглаб зреалізувати ту справу та довести її до успішного покінчення.

Супроти того принято ухвалу, яка дослівно говорить так: „На внесенне Івана Приступи, дел. від. 253, поперте Омеляном Житкевичем, ухвалено, що уряд має принимати проєкти в справі Сиротинця від членів і після них виробити загальний начерк".

Ухвала ця своїм змістом досить коротка, одначе вона зобовязує членів і відділи У. Н. Союза сказати свою думку в справі Сиротинця. Дотепер ще ніхто в тій справі не забрав голосу і ця справа стоїть досі в таким самім стані, як була на конвенції.

Щоб рушити ту справу з місця застою бодай до такого стану, як вона була в 1926 і 1927 році, коли всі члени У. Н. Союза нею інтересувались і складали свої жертви, конечним є, щоб тепер на підставі конвенційної ухвали члени У. Н. С. зачали дискутувати справу Сиротинця та старались подавати свої проєкти, як дозбирати грошей на будову Сиротинця та як збирати гроші на удержанне тої інституції.

При обговорюванню проєктів відносно Сиротинця і Захисту при У. Н. Союзі не треба забувати, що з фондів, які дотепер маємо, не можна нічого вривати, хочби тому, що ті фонди вже тепер є так обтяжені, що з них заледви можна виплачувати те, на що вони призначені.

Згадуючи тут про фонди, маю на думці те, що при обговоренню проєктів треба шукати виходу для цеї справи не в фондах, які є при У. Н. С., а дискутувати так, щоб знайти зовсім інший сталий дохід на будову й удержанне тої гуманітарної інституції.

Від всіх членів У. Н. С. залежатиме, як найліпше можна буде ту справу зреалізувати та створити для Сиротинця сталий фонд, без якого така інституція обійтись та істнувати не може.

Тут хочу подати загальні розходи пятьох ріжних інституцій, що удержують Сиротинці, за один рік, вчисляючи все потрібне для удержання дітей.

Денні кошти на дитину.	Число днів	Сума за один рік
$1.093	62,310	$24,705.01
0.865	37,605	9,670.45
0.842	78,108	30,702.40
1.034	24,499	24,499.57
1.459	19,195	19,383.35

Подаючи ці всі обчислення, без яких нам приблизно обійтись не можна, буде лекше членам і відділам У. Н. Союза знайти спосіб висказувати свої думки та подавати їх до розглянення всім членам нашої організації.

Дуже важним є при обговорюванню справи Сиротинця те, який це Сиротинець має бути: чи то має бути один будинок для всіх дітей, себто такий будинок, деб можна помістити певне число дітей, чи мав би бути такий Сиротинець, що розбудований на більше число будинків, як тепер практикують усюди, тому, що один будинок показується для життя дітей непрактичний.

Чому саме будинки Сиротинця є важною справою для виховання дітей? Пояснення до цього дістане кождий, хто схоче провірити це питання від котрогонебудь заряду такої інституції.

Виховниче співжиття в однім великім забудованню вважають некорисним тому, що діти не мають того родинного життя, яке їм таке дороге хочби тому, що його мали при родичах. Тому, коли хочемо дати дітям те все, що вони повинні мати в Сиротинці, то передівсім мусимо їм дати те родинне життя, яке всі вважають підставою теперішньої цивілізації. Тому кошти будови чи купна такого забудовання будуть неоднакові; також неоднакові будуть і кошти удержання цього всього, чого такі будинки потребують.

Не треба забувати також про саме вихованнє дітей. Сиротинець не є лиш на те, щоби сироти були неголодні і вбрані. Поза саму їду, убрання і приміщення для дітей Сиротинець має ще інші вимоги, а саме, мусить мати дуже здібних людей для самого їх виховання. Моральне виховання дітей мусить бути передане людям, які можуть і вміють таке вихованнє дітям дати. Від заряду і сил, що будуть виховувати дітей, буде залежати і кошт удержання Сиротинця.

Після обчислень ріжних інституцій, які удержують Сиротинці а яких комунікати я маю в себе, і після справоздання бувшого гол. предсідателя У. Н. Союза, п. Т. Грицея, предложеного останній конвенції У. Н. Союза, то щоб дати все, що для виховання дітей є найконечніше і найбільше ділаюче на розвиток дитячого життя, себто проживлення, одежа, школа, лікар, дентист, ріжні забавки для старших і молодших дітей, ріжні час від часу розривки, та богато всього іншого, чого не можна дітям відмовити, — на удержанне цього всього треба рахувати що найменше одного доляра на дитину денно. Не всі інституції мають однакові розходи. З шістьох Сиротинців, які нам дали свої комунікати, то кошти удержання на одну дитину виносять від одного доляра до доляра сорок пять центів денно. Скажу, що жидівський сиротинець являється найдорожчий, тому, що Жиди мають свої засади живности, яких инші народности не придержуються, і тому їх розходи на одну дитину виносять денно найбільше. Однаковож ми берім найменшу суму, тобто одного доляра на дитину денно. Тоді будемо мати головну підставу до дискусії.

Ми ще не знаємо, скільки в У. Н. Союзі є тепер дітей, котрі булиб готові перейти до Сиротинця У. Н. Союза. Але припустім, що було би їх 100, то роходи виносилиб для такого числа дітей річно около 35,000 долярів. А до того треба ще додати яких 150,000 долярів на будову або купно будинків і знаряддя. Тепер ми бачимо, що над тою справою треба дуже серіозно застановитися.

Тому треба ту справу кождому членови добре роздумати і застановитись, як зібрати на цей фонд гроші, потрібні що року стало на удержанне такої інституції.

На мою думку, булоб не по бизнесовому і нерозважно, братися за сю справу, не перестудіювавши її добре. Справа такої інституції є дуже важна і складна, щоб можна на борзі її вирішувати

(Далі буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Бойовий пікнік у бойовий час.

І пікнік може бути не тільки забавою, але місцем товариського й культурного обеднання і свого рода народною маніфестацією.

Таке можна сказати про пікнік, влаштований минувшої неділі в Улмер Парку з рамени злучених 12 національних товариств міста Ню Йорку.

Погода дописала. І прогульковці дописали, хоч просторий парк міг їх помістити далеко більше.

Хто тільки ввійшов до парку, сейчас впадали йому в очі українські мундури січовиків „Чорноморської Січи", а далі молоді дівчатка й хлопці, повбирані в народні строї. Це учні школи відомого артиста-балетмайстра В. Авраменка. Між ними видніли і старші, в козацьких жупанах з високими шапками.

Все це оживляло загальний образ і мило вражало кождого.

В городі розсілися біля столів прогульковці. Балакали, виталися і споживали та попивали. От як на пікніку. Завелася щира розмова, бо зійшлися громадяни з ріжних місцевостей. Бачили ми на пікніку, наших передових громадян з Бруклина, Бейони, Асторії і інших громад. З Бейони приїхали більшою громадою, кількома, спеціяльно замовленими босами.

А в величезній галі грала музика. Молодь, якої було дуже богато, не звертала найменшої уваги на спеку і танцювала аж гуділо.

Десь так коло пятої години затрубіла трубка. Це був знак на збірку умундурованих січовиків „Чорноморської Січи". По збірці відійшли січовики з площі на галю, а там заманіфестували свою карність і вміння разом зі своїм сотником, громадянином Іваном Гриником, вправляючи крісами при звуці українських пісень, які грала музика. Вправи були виконані дуже справно й припали численній публиці дуже до вподоби. При поході співали січовики січові походні пісні.

По них виступили дівчатка й дівчата з хлопцями і козаками і відтанцювали при звуках музики цілий ряд ріжних танків, які входять в обсяг програми школи танків балетмайстра В. Авраменка. На салі був присутній сам артист Авраменко і збирав з боку публики разом зі своїми учнями цілком заслужено щиру заплату в оплесках. Не один бачив уже ті танки, але глядів на них з таким замилуванням, якби їх бачив перший раз. В тім і вага й сила справжньої штуки. Глядиш на неї раз і другий і годі нею налюбуватися.

Сотник Гриник оголосив, що редактор д-р Мишуга подасть до відома присутних важну подію. Д-р Мишуга подав, що недільні американські часописи доносять, що в суботу запав вирок польського суду, в якім засуджено на смерть молодого Романа Біду за участь у бомбовім замаху на Східні Торги.

Бесідник представив геройське поведення тих, що в „безконечній черзі" стають перед польськими катами за те, що продовжують революційну боротьбу й змагають до визволення наших земель з рук наїзників.

Бойовий пікнік стягнув головно таких Українців, що розуміють вагу революційної боротьби. Тому не диво, що вістка про черговий польський засуд викликала велике враження й стала предметом довгих розмов, які вели між собою присутні до пізної ночі.

Можна надіятися, що з того пікніку вийде живий протест проти наїзників у тій формі, що буде призначена значніша допомога на продовження дальшої революційної боротьби.

Прогульковець.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

СКРЕНТОН, ПА.

По дощі ростуть гриби.

Завитавши до Скрентону, цікаво було мені познайомитися з тутешнім життям, бо про нього чував я багато. А особливо багато наслухався я про тутешню церковну боротьбу. Я уявляв собі, що громада є певно десь цілком розбита, в якій нема може з ким і побалакати про яку народну працю.

Але я дуже приємно розчарувався, бо переконався, що в новій українській народній церкві іде щира народня робота, та що до неї наш нарід горнеться. Парох тої церкви, о. д-р Клодницький, працює завзято й щиро й має авторитет. А що найбільше мене врадувало, то не тих кілька соток парохіян старшого покоління, але та численна молодь, що обєдналася біля нової церкви. І в тій молоді, яка покінчила з „ґріками", яка почуває себе американською, але має глибоку любов і привязання до свого українського походження, бачу краще завтра для нашої іміґрації в Америці. Коли з церковної боротьби всюди виходить така користь для нашого народа, як вона вийшла в Скрентоні, то не марно витрачено на неї стільки енергії.

Дмитро Захарчук.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

ПОДЯКА.

Підписаний лежить у шпиталі від 10 місяців. За той час одержав від Головного Уряду У. Н. Союза з допомогового фонду $75, за які щиро дякує.

Рівнож дякує 146 відділови за $120, які одержав титулом допомоги на протязі 6 місяців, хоч був свіжим членом, бо прийшов з іншого відділу й стояв у 146 відділі всього 2 місяці.

Нема справедливішої й ліпшої організації, як є нею наш У. Н. Союз.

Семен Мочерняк,
Дітройт, Міш.

ЖАРТИ.

Директор: Я приняв би вас, та чи ви знаєте досить, щоби могли мені помагати?

Урядовець (що старається про становище): Досить?! Попередню посаду я втратив, бо директор був тої думки, що я забогато знаю!

—o—

Синок директора театру пішов уперше до школи. Коли вернув додому, каже: — Мамо, в нашій клясі є самі партерові місця, а вчитель увесь час стояв за суфлерською будою!

—o—

Тайпрайтерка: Пане директор, чому ви досі не оженилися?

Директор: Ах, пані, я не стрічав взаїмности!

Тайпрайтерка: Ну, коли так, то ви не всіх питали!

—o—

Синок, батько й окуні. — Поки не зловлю дванацять окунів, не піду додому, Івасю.

— А ця ріка не замерзає зимою, тату?

—o—

Пані (до наймички, яку взяла на службу просто з села): Ганю, скільки разів я маю тобі говорити, що ложку, вилки, ніж маєш ставити з лівого боку?

Наймичка (сміється): Е, прошу пані, я не вірю в забобони.

—o—

Адвокат (до свідка): Чи ви певні, що арештований це той самий, що вкрав ваше авто?

Свідок: Знаєте, пане меценас, перед перехресними питаннями я був цього певен — одначе тепер я вже навіть не певен, чи я вже взагалі мав яке авто.

ТУТ КОНЦЕРТ ІВАНА СТЕШЕНКА

а не місце для пропаґанди. Українська демонстрація на концерті „російського" співака.

З Каліша пишуть до львівського „Нового Часу": Дня 24. травня ц. р. відбувся у Каліші концерт відомого співака **Івана Стешенка.** Вже саме призвище вказує його національну приналежність, а коли ще додати, що за часів Української Держави, як співак київської опери, виступав він на українських концертах і скрізь подавав себе за українського патріота, то тим більше вразило калішських українських еміґрантів оголошення його на афішах як російського співака.

Обурені Українці поздирали на афішах слово „російський", а з приїздом артиста удалися до нього з домаганням, щоби він перед початком концерту оголосив спростування про цю прикру і образливу для нас помилку. Співак погодився і доручив це зробити свому імпресаріеві, місцевому Жидкові. Останній став крутити і просив делеґацію, щоб зробив це хтонебудь з Українців. Колиж перед початком концерту представник Українців хотів вийти на сцену, його не допустили до того і концерт почався без обіцяного спростування.

Тоді українська публика почала протестувати, домагаючися від артиста названня своєї національности. Спів був перерваний, співак зійшов з естради, а коли знов появився, то замісць умовленого спростування заявив в ломаній польській мові, що „кому не подобається, може вийти, це — мовляв — концерт Івана Стешенка, а не місце для пропаґанди".

Це вже остаточно вивело з рівноваги Українців, що почали справжню „котячу музику" і трохи не зірвали концерту. Викрикам „ренеґат, малорос, москаль, проч з Росією" не було кінця, так що нацькована нечисленною русофільською публикою поліція почала викидати демонстрантів зі салі. Всеж таки свисти і тупання продовжувалися на протязі цілого концерту.

Місцева польська преса накинулася з помиями на патріотичну українську інтеліґенцію, забуваючи, що Поляки недавно ще самі так робили, та випоминаючи Українцям польську „гостинність". Але це справа менше важна. Важне те, що треба би вже остаточно викорінити отих „русских писателей і артистов" українського походження, що то стидаються своєї національности. В той час, коли польський співак Кепура веде всюди польську пропаґанду і підписує контракт на свою участь у заграничній звуковій фільмі під умовою, що заспіває одну пісню в польській мові, наш землячок заявляє: **це концерт Івана Стешенка, а не місце для пропаґанди.** Ґаразд! Українська еміґрація затямить собі імя „російського співака Івана Стешенка".

Учасник.

— Двацять долярів за одні відвідини! — обурюється жінка — коли лікар сказав собі стільки заплатити після оглядин її чоловіка, а рівночасно виявив, що чоловік лише трохи перестудився — Двацять долярів?! А завіщо? Коби бодай вже чоловік був тяжко хорий, ну то що иншого!

Маленького Степанка тітка питається, чи він має наречену.

— Ну, ще чого! Я не буду женитися!

— А чомуж це?

— Не хочу мати дітей, це клопіт!

— Коли не хочеш їх мати, то й не будуть.

— Не дурний я вам повірити! А коли вона потайки їх висидить?

ПОЗІР! — НОРТГЕМПТОН, ПА.!

В НЕДІЛЮ, 6 ЛИПНЯ 1930 Р.

в годині 7-мій вечером, в ГАЛІ ПРИ УКР. ПР. ЦЕРКВІ, по запрошенню молодого козацтва дасть один

КОНЦЕРТ

АРТИСТ-КОБЗАР

ПРОФЕСОР ЄМЕЦЬ

НА СТАРОДАВНІЙ КОЗАЦЬКІЙ

КОБЗІ - БАНДУРІ

Приходьте усі послухати славного бандуриста; такої нагоди більше не буде. Минуле оживе перед вами. 152

КОШОВИЙ, ПИСАР, СОТНИК.

Катря Сірко.

ПОЗІР! ISELIN, N. J.! ПОЗІР!

ТОВАРИСТВО ПРОСВІТА, відділ 366 Укр. Народ. Союза,

— устроює —

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 6 ЛИПНЯ 1930 Р.

В ПАРКУ НА ПЕРШІНҐ ЕВНЮ, коло нової школи.

Початок пікніку в годині 12-тій в полудне. — Вступ 25 центів.

Просяться товариства і братства з Линден, Ровей, Картерет, Перт Амбой, Плейнфілд і Бавнд Брук прибути на сей пікнік. Дохід з пікніку призначено на закупно місця на товариський дім. За добру забаву ручить — **Комітет.** 152

Вразі дощу пікнік відбудеться в тімсамім парку в неділю, 13 липня.

ПОЗІР! КАРНЕҐІ, ПА. ПОЗІР!

ТОВ. СІЧ, ВІД. 136 У. Н. С.

— повідомляє —

всіх своїх членів, що

В НЕДІЛЮ, 6 ЛИПНЯ 1930 Р.

— відбудеться —

ПОСВЯЧЕННЯ

НОВОГО ТОВАРИСЬКОГО ПРАПОРА В УКР. ГРЕКО-КАТ. ЦЕРКВІ НА JANE STREET.

По посвяченню Пр. Члени і Жінки членів зійдуться до галі парафіяльної на почесне приняття.

Того самого дня відбудеться місячний мітінґ, котрий припадає на першу неділю по першім. На надзвичайнім мітінґу 22 червня ухвалено, що котрий член не буде присутний на посвяченню Прапора, рівнож на мітінґу, заплатить 2 дол. кари, коли не подасть важної причини. 152

ЗА УРЯД:

Л. Кравчишин, предс.; **А. Крупа,** секр.

ПОЗІР! ВІЛЯМСТАВН, Н. ДЖ.!

УКРАЇНСЬКА ГР.-КАТОЛ. ПАРОХІЯ

— устроює —

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

В СУБОТУ, 5 ЛИПНЯ 1930 Р.

НА ФАРМІ ІВ. СТЕФАНЮКА при дорозі Блек Горс Пайк, одна миля з Вілямставн. Початок в годині 7-ій вечером. Забава буде тривати до пізної ночі.

Буде приґравати знаменита музика, буде свіжа перекуска, смачні і добрі напитки. Хто прибуде на той пікнік певно не пожалує.

Запрошується всіх Громадян місцевих і з Мілвіл, Вудбайн, Вінслов, Кемден і Филаделфії. За добру забаву ручить 152

Комітет.

— Знаєш чому лебеді мають такі довгі шиї?

— Чому?

— Щоби не потонули підчас повені.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 6 липня, в годині 12:30 в полудне, в гали церковній при Оклей і Райс. Обовязком є кождого члена прийти на сей мітінґ, бо буде справозданне уряду на 6 місяців і другі важні справи. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім раві будуть суспендовані. Не явившийся член заплатить кару 50 ц. — П. Сачавський, предс.; Г. Ониськів, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 5 липня, в годині 7 вечером, в гали церковній 34 Beach St. Контрольна комісія здасть касове справозданне і будуть другі справи. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, а коли не можуть, то нехай прийдуть на збори і скажуть чому. Не явившийся член буде караний після статута. — Йосиф Підлуський, предс.; Мих. Галькевич, кас.; Ів. Глива, секр.

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 78, подає до відома своїм членам, що піврічний мітінґ відбудеться 5 липня, в гали церковній, зараз по Сл. Божій. Кождий член мусить прибути на сей мітінґ і вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі буде суспендований. Котрий член не явиться на сей мітінґ заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — В. Ґонтарчик, предс.; А. Боньчак, кас.; Андрій Боньчак, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Тов. ім. Д. Вітовського, від. 301, повідомляє отсим своїх членів, щоби після членського обовязку явилися на піврічних зборах в неділю, 6 липня, в годині 1-ій пополудни. Є важні справи до полагодження, отже проситься всіх членів прийти на сі збори. — Павло Підлісний, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Вільні Козаки, від 116, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 6 липня, в годині 2.30 пополудни. Обовязком є кождого члена і членкині явитися на означений час. Контрольна комісія здасть справозданне з діяльности місцевого уряду, як також будуть дуже важні справи до полагодження. Довгуючі члени нехай вирівнають свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. На мітінґу будеться принимати нових членів без вступного, тож користайте з нагоди. — О. Петришин, предс.; Йосиф Наславський, кас.; Павло Стадник, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Бр. Пресв. Тройці, від. 203, повідомляє членів, що Служба Божа за померших членів буде відправлятися в год. 9 зрана в пятницю, 4 липня, опісля буде мітінґ, на котрий кождий член мусить прийти, бо є дуже важна справа до полагодження. Не прибувший член буде мусів заплатити 1 дол кари. — М. Шипот, пред.; С. Глушко, кас.; Д. Сенюта, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388, повідомляє всіх свої хчленів, що мітінґ відбудеться 6 липня, в годині 1-ій пополудни. Проситься членів прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости. бо в противнім разі будуть суспендовані. — Петро Саїдло, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, повідомляє усіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться 6 липня, в годині 2-ій пополудни. Проситься всіх членів прибути на сі збори, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівнати свої вкладки. Є важна справа до полагодження. — Василь Возьний, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє усіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 5 липня, в годині 7.30 вечером, під ч. 435 Main St. Кождий член і членкиця повинні прибути і вислухати звіту з піврічного діловодства. Не явившийся член буде відповідати після припису статута. — Іван Вархоляк, предс.; Ігнатій Ничка, кас.; Вас. Матвіяс, секр.

